

VŠEHOCHUŤ

Únor 2025

IRSKÉ MÝTY A LEGENDY
SLUNEČNÍ SOUSTAVA - MĚSÍCE MARSU
NAIVISTÉ - ÉMILE CROCIANI
SCIFI - BRIAN WILSON ALDISS
Z DĚJIN MATEMATIKY

PRO RODINU, PŘÁTELE A ZNÁMÉ

KDO NEČTE, TAK SI PROHLÉDNE OBRÁZKY

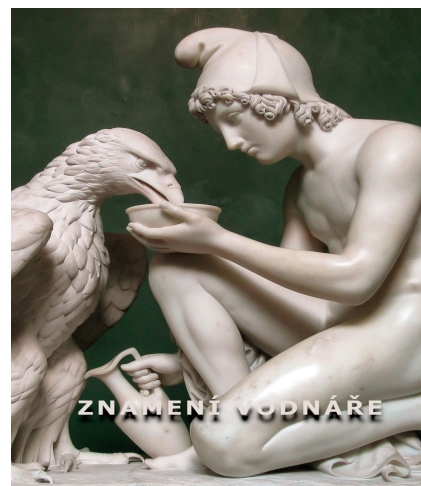
MILÍ PŘÁTELE A PŘÍZNIVCI,

začal únor a slátal jsem další číslo časopisu. Dnes se podíváme do Irska, senámíme se s francouzským naivistou Crocianem a co se týče sci-fi, s panem Aldissem navštívíme Skleník.

V historii Litoměřic se pomalu dostáváme do druhé poloviny dvacátého století. Do části matematika jsem zařadil výběr z dějin matematiky a nechal jsem tam nějaké matematické úlohy pro dlouhé zimní večery. Dále prozkoumáme blízký vesmír, tentokrát se zaměříme na měsíce planet, těch je dost, tak nám toto téma určitě vydrží.

Našich zámků a hradů je také dostatek. Poznáte je? A též dodávám k obrázkům nějaké pověsti.

Tak si vše užijte a HLAVNĚ KLID.

VODNÁŘ

Z DOMOVA

Obrázky ukazují, jak se všechny naše tři kočky těší na jaro. Podle toho, že se objevují první sněženky, nebudou už čekat dlouho. Zatím se Bony domů vrací studený a někdy mokrý a někdy s nějakým ptačím chudákem. Ostatní dvě kočky se jen koukají z okna.

BLOGOVÁNÍ

tak jako vždy, tuto část píši až úplně poslední. No moc jsem toho za leden nestihl. Potíže s novou grafickou jartou, přeinstalace Windows, na jeden disk instalace Ubuntu. Programování v php a jquery. Doplnění mého webu - rychlý průvodce v insitním umění.

Od matematiky teď odpočívám, možná dopíši jeden článek a dám ho na web. Minimum grafiky a tento časopis. Běžné domácí práce a opravy. Též proběhla nepravidelná kontrola v klubu - stále 39. Tak zase příště.

Sluneční soustava

O planetách, měsících, asteroidech, kometách. Takové malé opakování astronomie.

Dnes měsíce -Phobos a Deimos.

1

Naivisté

Émile Crociani byl francouzský malíř italského původu, narozený v roce 1902 a zemřelý v roce 1980.

2

Mýty a legendy

Irsko. Irsko se pyšní nejen bohatou historií, ale i nádhernou zelenou přírodou, díky které se mu přezdívá „Smaragdový ostrov“.

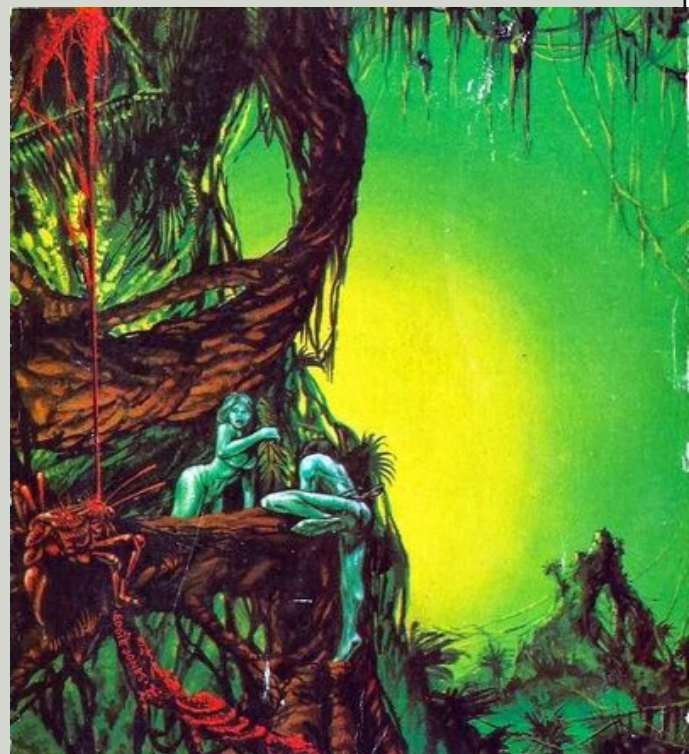
3

Sci-fi a fantasy

Další z klasiků sci-fi
Brian Aldiss byl anglický spisovatel sci-fi a fantasy.

5

Sluneční soustava - měsíce planety Mars

Phobos a Deimos jsou jména dvou měsíců Marsu.

Oba jsou nepravidelného tvaru s největší pravděpodobností zachycené planetky, pocházející z oblasti hlavního pásu planetek. Zachyceny byly zřejmě vzájemnou kombinací gravitačních poruch působených Jupiterem a samotným Marsem.

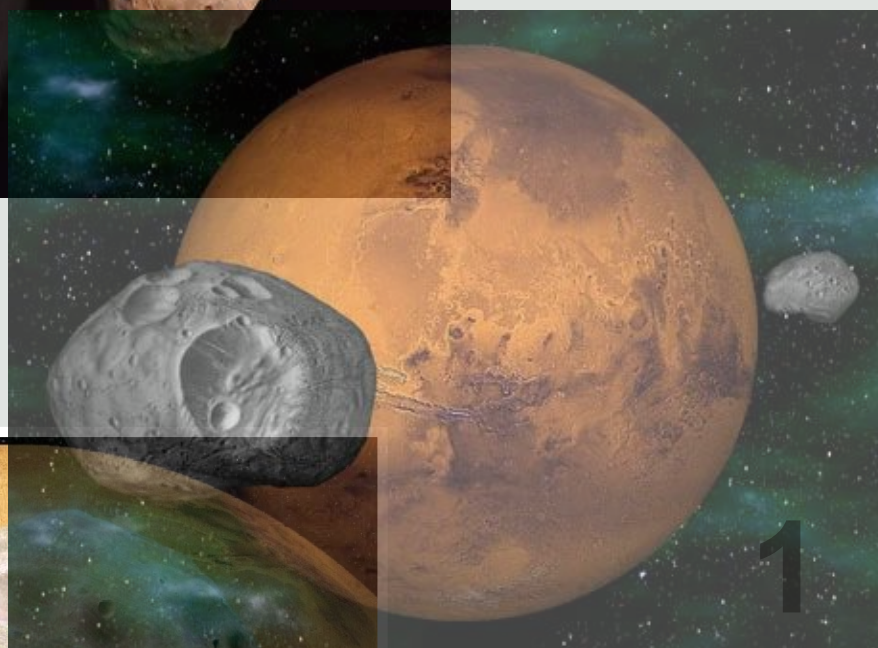

pocházejí z hlavního pásu planetek mezi Marsem a Jupiterem.

Amirhossein Bagheri ze švýcarské Spolkové vysoké technické školy v Curychu razí pozoruhodnou hypotézu, podle které jsou nynější měsíce rudé planety, jejichž velikost je 27 kilometrů v případě Phobosu a 15 kilometrů u Deimosu, vlastně pozůstatkem jednoho velkého měsíce, který kdysi Mars měl.

Dva kusy dávného měsíce Bagheriho tým použil k výzkumu geofyzikální data a také modely orbitálních pohybů měsíců. Když pak „stopovali“ měsíce Marsu do minulosti, tak zjistili, že před miliardami let byly

Phobos a Deimos, čili česky Děs a Hrůza, jsou dnešní měsíce planety Mars. Na první pohled jsou naprosto jiné než náš Měsíc. Navzdory výhrůžným jménům jsou velmi malé. Tvarem připomínají spíše bramboru než nějaké pěkně kulovité nebeské těleso. A pokud jde o jejich původ, i ten by měl být odlišný od našeho Měsíce. Podle převládajícího názoru Phobos s Deimosem původně

Phobos a Deimos na stejném místě. To si lze nejlépe představit tak, že dnešní měsíce Marsu tehdy byly oba dva součástí jednoho velkého tělesa.

Podle Bagheriho asi před 1 až 2,7 miliardami let obíhal kolem rudé planety měsíc, který byl podstatně větší než dnešní Phobos s Deimosem. Tyto "měsíčky" představují to jediné, co z dávného měsíce zbylo. Výzkum pokračuje a hypotézu bude nutné ověřit. Už teď je ale jasné, že měsíce Marsu mají velmi zajímavou historii, která samozřejmě neskončila. Vědci odhadují, že vnitřní a větší z obou měsíců, tedy Phobos, by mohl do 40 milionů let zmizet. Buď se rozpadne anebo se zřítí na povrch Marsu.

Naivisté - Émile Crociani

Émile Crociani 1902 - 1980.

Émile Crociani byl francouzský malíř italského původu, narozený v roce 1902 a zemřelý v roce 1980.

Díla Émila Crocianiho se vyznačují jasnými barvami a abstraktními vzory. Jeho obrazy se často zaměřují na krajiny a scény každodenního života v italských a francouzských regionech. Na internetu nelze více životopisných dat dohledat.

Pohled na Benátky č. 1, namalovaný v roce 1962, je typickou ukázkou jeho stylu.

Práce Émila Crocianiho byla nabídnuta v aukci vícekrát, s realizovanými cenami v rozmezí od 11 USD do 2 829 USD, v závislosti na velikosti a médiu uměleckého díla. Od roku 2014 je rekordní cena tohoto umělce v aukci 2 829 USD Port de Nice, prodáno na Crait +

Müller v roce 2020.

Podle Artprice.com byla díla Émila Crocianiho během jeho umělecké kariéry prodána ve veřejné aukci 57krát. Průměrná cena jeho děl je 2 098 eur, nejvyšší cena je 5 400 eur.

Výstavy

Díla Émila Crocianiho byla vystavena v různých městech ve Francii, včetně Paříže a Nice. V roce 2020 představila výstava pořádaná galerií L'Atelier des Augustins v Toulouse díla Crocianiho a dalších současných umělců.

IRSKO - MÝTY A LEGENDY

- * V mnoha ohledech je to zázrak, že se dnes můžeme dozvědět něco o neuvěřitelné a ucelené mytologii Irska. Příběhy této země byly sdíleny ústně po stovky let a byly zapisovány pouze středověkými mnichy, kteří často měnili děj, degradovali staré bohy na pouhé smrtelníky a někdy do příběhu vkládali křesťanský konec.

Bylo, nebylo...

Příběh o prvních mýtických obyvatelích Irska byl zaznamenán v Knize invazí, v originálním názvu Lebor Gabála Érenn, z jedenáctého století, která spojuje biblické příběhy, pohanskou mytologii a skutečnou historii. V knize jsou první dvě vlny osadníků Irska zcela vymyšleny, až když třetí skupina, Nemediáni, dopadli takřka podobně, zachránilo se posledních třicet mužů, kteří se následně rozutekli. Někteří zamířili do Británie, druzí do Řecka a další na bezjmenné ostrovy na severu. Ti, kteří uprchli do Řecka, se po dvou set třiceti letech vrací zpět známí jako skupina Fir Bolg a usazují se pod označením High Kings.

Nemediáni, kteří uprchli na sever, tráví svůj čas získáváním nadpřirozených schopností a navrací se do Irska s novým jménem Tuatha Dé Danann neboli Danaové, což v překladu znamená lidé bohyně Danu. Fakta o tom, kdo skutečně Danu byla, jsou ztracena v historii, i když se předpokládá, že právě ona hrála hlavní roli ve

vzdělávání těchto nových bohů a bohyní k jejich magickým silám. Po návratu do Irska bojují Danaové se skupinou Fir Bolg a následně získávají právo vládnout zemi.

Tuatha Dé Danann zahrnuje bohy pro moře, řemeslo a léčení a bohyně války, plodnosti a ročních období. Nejstarší a nejmoudřejší z nich byl Dagda, na kterého se přihlíželo jako na duchovního otce kmene (často doslova míněno, jelikož mnohé z nich vychoval) a spojoval se s druidy a moudrostí. Je obdivován pro svou sílu a je také známý svou magickou hůlkou, kterou mohl zabít i vzkřísit lidi, a kotlem, který nebyl nikdy prázdný. Než byl v bitvě otráven, vládl osmdesát let z oblasti Brú na Bóinne, nyní uznávané jako jedno z nejúžasnějších prehistorických míst v Evropě.

Na straně Dagdy během jeho časného úspěšného válečného úsilí stála královna přízraků Morrígan, trojná bohyně války a osudu, která je pravděpodobně nejvíce známá tím, že měla co dočinění se smrtí hrdiny Cúchulainna. Najdete ji na každém krvavém bitevním poli, kde se promění ve vránu a letí nad hlavami válečníků, které inspiruje ke statečným a smrtícím činům. Hledejte ji, pokud se odvážíte, v Owynagatu v Rathcroghan v hrabství County Roscommon. Říká se, že je to irská brána na věčnost.

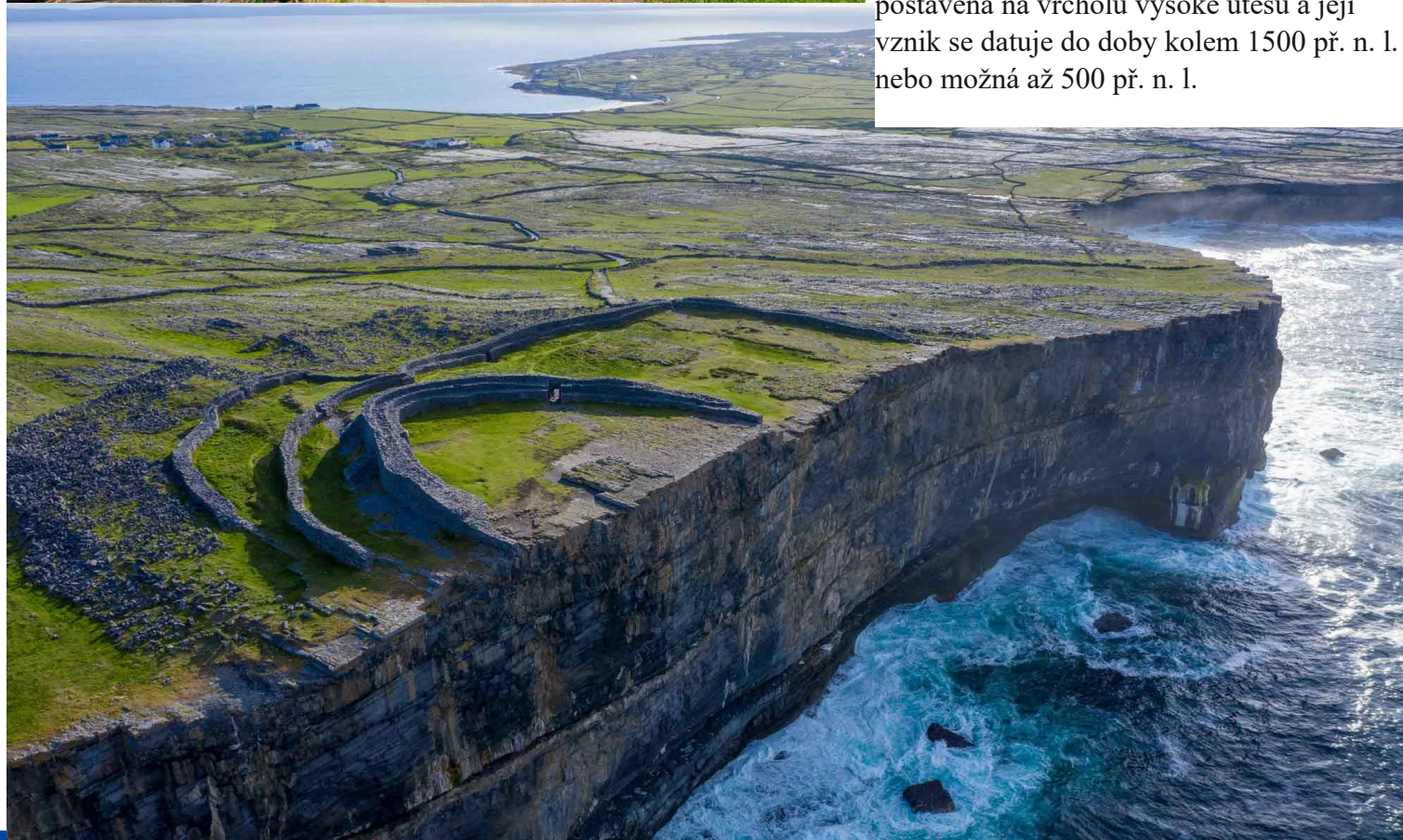
Na keltský svátek Samhain (předchůdce Halloweenu, který označuje konec sezóny sklizně), se zde objevuje Morrígan, která navádí zlé šelmy, aby zpusťovaly zemi a přivolaly zimu. Pokud máte pro strach uděláno, místní skvělé návštěvnické centrum pořádá přímo na Halloween strašidelné turné.

Ben Bulben je předmětem mnoha keltských mýtů. Údajně byl domovem Fianny, skupiny loupežníků, žijících ve třetím století. V jednom z příběhů o této bandě je její člen, válečník Diarmuid Ua Duibhne podveden obrem Fionnem mac Cumhaillem, když spolu bojovali na očarovaných kancích. Obrův kanec probodl Diarmuidovi srdce klem. Podle legendy je Ben Bulben místem hrobu obou válečníků.

Dun Aengus je starověká pevnost, která se nachází na ostrově Inis Mór, největším z Aranských ostrovů v Irsku. Je jedním z nejvýznamnějších historických a archeologických míst v Irsku. Pevnost byla postavena na vrcholu vysoké útesu a její vznik se datuje do doby kolem 1500 př. n. l. nebo možná až 500 př. n. l.

Z historie Litoměřic

Období válečných let 1938–1945 zcela pochopitelně nepřispělo nijak výrazněji ke stavebnímu rozvoji města, jedinou souvislejší bytovou výstavbu z té doby nalezneme v prostoru dnešního sídliště Kocanda v Alšově ulici, kde bylo počátkem čtyřicátých let 20. století postaveno jedenáct tzv. říšských obytných domů. Konec války nebo spíše první hodiny míru byly v Litoměřicích poznamenány několika vlnami spojeneckých, pravděpodobně sovětských leteckých náletů. Bombardováním bylo postiženo nebo zcela zničeno několik desítek domů, zejména v ulicích Dlouhá (např. český Národní dům Beseda, který musel být roku 1948 ze dvou třetin zbourán, a protější domy v Annenské ulici), Jezuitská (budova starého gymnázia, stržená roku 1947), Vavřínecká, Dominikánská, Velká Mlýnská, Svatojiráská a na Dubině. Po válce se tak stavebnictví v Litoměřicích soustředěovalo spíše na obnovu budov, především domů poškozených válkou a jmenovitě bombardováním v květnu 1945. Řada objektů, buď přímo poškozených bombardováním, nebo staticky narušených, musela být v následujících letech zbourána. Doba obnovy a moderní město Rok 1945 představoval pro město důležitý předěl spjatý s výrazným pohybem obyvatel, zahrnujícím jak odsun většiny německého obyvatelstva a návrat Čechů, kteří odešli po roce 1938, tak i příchod nových osídlenců. Litoměřice byly atraktivním městem ležícím v těsném sousedství českého vnitrozemí, počet nově příchozích proto velmi rychle narůstal. V poválečných letech vznikla ve městě značná poptávka po bytech, z toho důvodu se již od roku 1947 začíná, i když velmi zvolna, rozvíjet výstavba nových činžovních domů, v první fázi v podobě pokračování předválečné výstavby, především v lokalitě pod horním nádražím a prolukách po zničených domech v historickém centru města. Již roku 1947 se začaly stavět domy v ulicích Tolstého a Palackého, kolem poloviny padesátých let byly zahájeny stavební práce v prostoru pod horním nádražím, pod Jiráskovými sady, v ulici Rooseveltově, opět v Tolstého a Palachově, počátkem šedesátých let se novým staveništěm stalo i území západně od středu města, kde

např. v prostoru mezi ulicemi Michalovická, Československé armády, Švermova a Mrázova vznikly bloky typizovaných činžovních domů. Nedaleko odsud byla roku 1963 dána do provozu tehdy ještě nekrytá plocha umělého kluziště, roku 1972 bylo původní kluziště nahrazeno zimním stadionem, zastřešeným koncem osmdesátých let. Celý objekt byl v nedávné době celkově modernizován a přeměněn na multifunkční sportovní areál Kalich Arena, jehož provoz byl zahájen roku 2010.

Roku 1950 se Litoměřice zařadily mezi města, kterým byl udělen statut památkové rezervace. Její základ původně tvořilo 32 objektů, převážně měšťanských domů a částí někdejšího městského opevnění,

teprve později se památková ochrana rozšířila na celý střed města. S opravami památkově chráněných budov městského centra se započalo hned počátkem padesátých let minulého století. Mezi první stavební rekonstrukce byla zařazena budova Kalichu, kam se po jejím skončení roku 1954 přestěhovalo sídlo litoměřického národního výboru, dům U Černého orla, při jehož rekonstrukci byla roku 1957 objevena původní renesanční sgrafita, objekt oblastní galerie v Michalské ulici nebo litoměřické parkány. Vedle rekonstrukčních a restaurátorských zásahů se stavební činnost zaměřovala i na doplnění městských proluk v samotném historickém středu Litoměřic, za všechny je možné jmenovat dostavbu prostoru mezi starou radnicí (dnešním muzeem) a někdejší kavárnou Slávie (dnes Komerční banka)

na místě tzv. Husíkovských domů, zbouraných roku 1938. Nová zástavba v prolukách po stržených objektech v historickém jádru, např. v ulicích Dlouhá a Jezuitská, byla zakončena v první polovině sedmdesátých let 20. století. Součástí těchto stavebních aktivit bylo také roku 1963 obnovené a nově zpřístupněné kino Beseda na Kapucínském náměstí. Počátky tohoto kinosálu však musíme hledat již v předválečné době, jeho vznik byl tehdy spojen s dostavbou českého Národního domu v první polovině třicátých let 20. století.

Ilona Kotyzová – Oldřich Kotyza
Litoměřice v cyklu Zmizelé Čechy

Scifi a Fantasy

Brian Aldiss

Brian Wilson Aldiss (18. srpna 1925 Dereham – 19. srpna 2017 Oxford) byl britský autor science fiction řazený mezi autory tzv. Nové vlny. Mezi jeho nejznámější díla patří román *Nonstop* a trilogie *Helikonie*.

Narodil se 18. srpna 1925 v Derehamu (Norfolk, Anglie). Navštěvoval St. Peter's Court Preparatory School v Bactonu, v roce 1936 byl přijat na Framlingham College v Suffolku a o tři roky později začal studovat na West Buckland School v Devonu.

V září roku 1943 vstoupil do armády, v Norwichi absolvoval základní výcvik, načež byl převelen ke spojařům do tábora Catterick v Yorkshire. Od roku 1944 do roku 1947 sloužil na mnoha místech jihovýchodní Asie (Indie, Barma, Sumatra, Singapur, Hongkong), odkud si přivezl nejednu inspiraci pro svou tvorbu.

Plodná šedesátá léta zahájil s C. S. Lewisem, s jehož pomocí založil Oxford University Speculative Fiction Group a následně vydáním románu *Bow Down to Nul*. V roce 1961 byl pak jmenován editorem Penguin Science Fiction Series a vydal romány *The Male Response* a *The Primal Urge*. Prestižní cenu Hugo získal za nejlepší krátkou SF roku 1961 *Hothouse* (česky *Skleník*, Laser 1992). Děj se odehrává ve vzdálené budoucnosti Země, kdy se pomalu zastavuje rotace Země, Slunce ohřívá povrch planety a ten se pomalu pokrývá neprostupnou džunglí. Lidé zdegenerovali, vracejí se na stromy a očekávají se zánik celé sluneční soustavy.

V následujícím roce vydal sbírku krátkých prací *The Airs of Earth*. Následovaly romány *The Dark Light Years* (česky *Temné světelné roky*, Laser 1994) o setkání s cizí civilizací na prahu třetího tisíciletí a nevybíravého chování lidí k mimozemským entitám a *Greybeard* (1964, česky *Pokolení starců*, Mustang 1995), který popisuje Zemi po nevydařeném experimentu, kdy lidé přijdou o svou plodnost. Další prestižní ocenění, Nebula 1966, získal za novelu *The Saliva Tree* (1965, česky *Slintající strom*, Ikarie).

V roce 1973 vydal svou historii SF *Billion Year Spree: The History of Science Fiction*.

The Malacia Tapestry (1976, česky *Malacijská tapisérie*, Laser 1993), *Brothers of the Head* (1977) je pro Aldisse nezvyklá fantasy.

Hlavním hrdinou je renesanční dobrodruh, který prožívá své (zejména milostné) eskapády v alternativním světě. Minimální děj se odehrává ve městě Malacije, které je ohrožováno nájezdníky, na hradbách města žijí okřídlení tvorové, v ulicích se procházejí ještěří lidé a v okolí lze nalézt pozůstatky vymírajících pravěkých tvorů.

Další velmi oceňované dílo vydal v roce 1982 – *Heliconia Spring* (česky *Helikonie – Jaro*, Laser 1992), o rok později *Heliconia Summer* (česky *Helikonie – Léto*, Laser 1997) a v roce 1985 *Heliconie Winter* (česky *Helikonie – Zima*, Laser 1999).

V roce 1947 odešel z armády a začal pracovat jako knihkupec v Oxfordu. O rok později se oženil s Olive Fortescueovou. První dítě, Clive, se mu narodilo v roce 1955, o rok později přestal pracovat jako knihkupec a dal se na dráhu profesionálního spisovatele. Druhé dítě, Caroline, se narodilo v roce 1959. V roce 1965 se rozvedl se svou první ženou a vzal si Margaret Mansonovou. Měli spolu dvě děti, Timothyho (nar. 1967) a Charlotte (nar. 1969).

V roce 1954 vyšla Brianu Aldisovi první práce, *A Book in Time*, v únorovém vydání *The Bookseller*. První SF, *Criminal Record*, bylo publikováno v červencovém vydání *Science Fantasy*. Jeho první kniha, *The Brightfount Diaries*, vyšla o rok později.

Mimo četných literárních cen mu byl také v roce 2005 udělen Řád britského impéria.

SKLENÍK

Všechno rostlo podle nevyhnutelných zákonů, Její signál zburcoval zbylých šest dospělých. tlačilo se a hnalo do výšky. Ženy - Flor, Daphe, Hy, Ivin, Jury a muže Harise. Vyrázili se zbraní v ruce, připraveni na útok nebo útěk.

Teplota, světlo, vlhkost byly podmínky, které se neměnily. Zůstávaly stejné od... ale nikdo nevěděl od kdy. Nikoho už nezajímaly důležité otázky, které začínají "Jak dlouho...?", nebo "Proč...?". Nebylo tu už místo pro rozum. Zbylo tu místo jen pro růst, pro rostliny. Jako ve skleníku.

Na zelené světlo si vyšlo hrát několik dětí. Běžely po větvi, pozorně pátraly po nepřátelích a volaly na sebe tlumenými hlasy. Rychle rostoucí bobušleh se vzpínal šikmo vzhůru a chomáče jeho lepkavých plodů se šarlatově leskly. Bylo jasné, že je zabrán do výsevu a dětem z jeho strany nic nehrozí. Proběhly kolem. Jejich spánku využila mechřiva a vyrostla za okrajem území tlupy. Trhla sebou, když se přiblížily.

"Zabte to," řekla krátce Toy. Byla náčelníkem tlupy. Završila desátý rok, zažila desetkrát období plodů fikovníku. Poslouchaly ji všechny, dokonce i Gren. Vytáhly klacky, které každé dítě nosilo po vzoru dospělých, a vrhly se na mechřivu. Trhaly ji a sekaly. Se zápalem tloukly do rostliny a drtily její jedovaté výhonky.

V zápalu boje Clat upadla. Byla sotva pětiletá a z celé skupiny nejmladší. Její dlaně se dostaly do jedovaté hmoty. Zděšeně zaječela a převrátila se na bok. Ostatní děti vykřikly, ale žádné se k mechřivě nepustilo blíž, aby Clat zachránilo.

Malá Clat zaječela znovu a snažila se dostat z pasti. Ještě křečovitě sevřela prsty na drsné kůře - a za chvíli padala dolů. Děti viděly, jak spadla na velký list rozkládající se několik délek pod nimi; chytla se ho a ztuhla. Trásla se na rozhoupané čepeli. Žalostně se na ně podívala, bála se zavolat.

"Přived' Lily-yo," přikázala Toy Grenovi. Gren se rychle vracel. Ze vzduchu na něj spadla osice, která dávala najevo svoji zuřivost hlubokým bzučením. Aniž by zpomalil běh, mávnutím ruky ji odrazil. Byl to řídký úkaz - velmi odvážné, zručné a chytré devítileté dítěmuž. Gren rychle dorazil k chatě Vůdkyně.

Osmnáct ořechových domů viselo upevněno pod větvemi. Ořechy byly uvnitř vydlabány a připevněny na místo pojivem zhotoveným z acetonového keře. Obývalo je osmnáct členů tlupy, po jednom v každém: Vůdkyně, jejích pět žen, jejich muž a jedenáct dětí, které zůstaly naživu. Na Grenův pokřik Lily-yo vyšplhala ze své ořechové chaty po lianě a stanula před ním.

"Clat spadla!" vykřikl Gren.

Dříve než ho předběhla, prudce zaklepla klackem na větev.

Lily-yo vydala v běhu vysoký, pronikavý hvizd.

Z hustého listoví okamžitě vypadl hlupěk a přiletěl k jejímu rameni. Roztočený mechový deštníček, jehož jednotlivé pruty udržovaly směr letu, srovnal svoji rychlost s jejím během.

Děti i dospělí obstoupili Lily-yo, hledící dolů na Clat, stále ještě nataženou na listí kdesi pod nimi.

"Lež klidně, Clat! Nehýbej se!" zavolala Lily-yo. "Jdu k tobě." Přes strach a bolest Clat poslouchala rozkazy a s nadějí se dívala vzhůru, směrem, odkud přišla naděje.

Lily-yo rozkročmo dosedla na srpovitou spodní část hlupěka a tichoučce zahvízdala. Z celé tlupy jen ona uměla dokonale jezdit na hlupcích. Byly to polodivoké nažky hvizdláku. Konce chlupatých prutů ukrývaly semena tak zvláštního tvaru, že každý lehký závan větru do nich šeptal jako do ucha. Díky svému sluchu čekaly na sebemenší závan, aby ho využily na výsev. Po mnoha letech pokusů se lidé naučili využívat tyto primitivní uši pro své vlastní účely, tak jak to právě dělala Lily-yo.

Teď ji hlupěk nesl dolů, aby mohla zachránit bezradné děcko. Clat ležela na zádech, v duchu se modlila a sledovala, jak se Lily-yo blíží. Stále se dívala vzhůru, když v tom zelené zuby vyrazily skrz listí ze všech stran.

"Skoč, Clat!" vykřikla Lily-yo.

Děvčátko se ještě stačilo zvednout na kolena. Dravci flóry nejsou tak rychlí jako lidé. Vtom se však zelené zuby bleskově sevřely kolem jejího pasu.

Tlamoklap vylezl pod list a zaujal pozici pod tenkou vrstvou zeleně. Poněkud připomínal rám - byla to jen dvojice zrohovatělých čtvercových čelistí na závěsech se spoustou dlouhých zubů. Z jednoho rohu rámu vyrůstal tlustý kůl ve tvaru krku, silnější než člověk. Tlamoklap teď zabíjel díky této šíji, protože stahoval Clat dolů do své skutečné tlamy, která spolu se zbytkem rostliny žila ještě níž, na neviditelném dně lesa, mezi temnotou a rozkladem.

Hvizdem Lily-yo nasměrovala svého hlupěka zpět vzhůru, na rodinnou větev. Pro Clat se už nedalo nic udělat. To bylo jisté.

Tlupa se pomalu rozházela. Skupinka už zakusila od lesa bezpočet příkoří. Kromě toho smrt Clat nebyla první, kterou shlédli.

MARVINŮV SLOUPEK

Marvinův sloupek

Každá existence nese problémy a ta moje, více problémů. Zejména pralevní Vesmíry, časové tunely a variabilní temná hmota. Opravdu někdy můj mozek musí pracovat až na 40%. Neuvěřitelné. Tak třeba Země v paralele Brian. Z lidí se stali skoro opice. To mi tak moc zase nevadí, chovají se tak i v jiných vesmírech. Všude samá hnusná zeleň. Onehdy se i pokoušela nějaká liána ukrotit hlavu. Hnus. A ti pavouci. Ještě, že Slunce dobře svítí, tak nemám nouzi o energii. Také jsem navštívil Helikonii, kupodivu byl podzim. O tom nikdo nepíše, protože to nikdo nepřežil. Ani jeden maličký robot. Našel jsem jen ohořelé paměťové optické čipy a malou zvukovou kartu. Mozek pryč. Hnus. Raději se přemístím co nejrychleji co nejdál a jinam.

Scifi a fantasy Brian W. Aldiss

Tak jako minule, všech 300 povídek a dalších novel a románů autora si najdete na wiki. Výběr zde je můj a jedná se o české překlady.

Helikonie (Jaro, Léto, Zima)

Skleník (Hugo)

Slintající strom (Nebula)

Nonstop

Temné světelné roky

Pokolení starců

Nový ostrov doktora Moreaua

Galaxie jako zrnka písku

Člověk svého času

Superhračky vám vydrží celé léto (film Steven Spielberg film A.I.)

Kryptozoik

Malacijská tapisérie (fantasy)

Příliš vzdálený svět

atd.

!!! BONUS !!!

Z DĚJIN MATEMATIKY

V nejranějším údobí vývoje lidstva tvořily přírodovědné, technické i matematické poznatky, jež si člověk osvojil v každodenním boji s přírodou, různorodou směs. Teprve, když se nakupilo dost poznatků ze stejného oboru, počaly se vyčleňovat jednotlivé nauky. Tak se také poznatky o kvantitě o prostorových formách poněkud seskupovaly v zárodek matematické vědy. Právě jako všechny ostatní vědy vznikla matematika z praktických potřeb lidí, jako z měření ploch pozemků a objemů nádob, z počítání času a z mechaniky.

V dějinách matematiky můžeme rozeznat čtyři vývojová období:

První období sahá od úsvitu kultury asi do 6. století před naším letopočtem a vyznačuje se empirickým způsobem získávání jednotlivých matematických poznatků, které netvořily jednotný systém. (Empirie - zkušenost)

Člověk kdysi zřejmě využíval primitivní aritmetiku.

Zjišťoval-li například počet ovcí, které ráno vyháněl na pastvu, položil za každou ovci na hromádku kamínek. Večer pomocí kamínku kontroloval, zda se všechny ovce vrátily. Za každou vrátivší se ovci opět jeden kamínek odebral. Aniž uměl kamínky počítat, tvořil vlastně vzájemně jednoznačné přiřazení mezi dvěma množinami - mezi stádem ovcí a hromadou kamínku. Určoval, zda množiny jsou navzájem ekvivalentní. Znal metodu, jejíž pomocí zjistil, zda má všechny ovce, tak jako dítě dnes v mateřské škole dokáže porovnat početnost dvou množin bez „počítání“. Jiný způsob, jak člověk zjišťoval počet věcí, bylo děláni zářezů

nebo vrubů do hole nebo do kosti. Je pro nás potěšitelné, že nejstarší doklad na světě o tomto způsobu číselného záznamu byl nalezen u nás v roce 1937 prof. Absolonom ve Věstonicích na Moravě. Je to záznam asi 30 000 let starý. Je to asi 18 cm dlouhá kost mladého vlka, na níž je

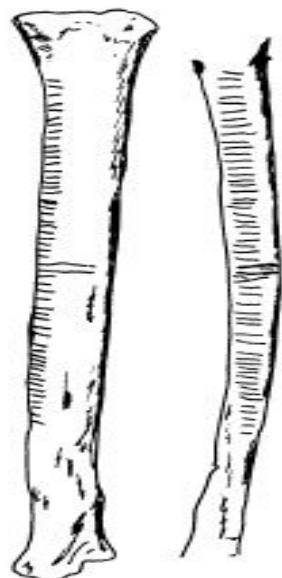
vyřiznuto 55 hlubokých zářezů, z nichž prvních 25 je uspořádáno do skupin po 5. Této kosti se říká „vrubovka“. Číselné zprávy se uchovávaly i jinými způsoby: uzlíky, uzly na provaze, oblázky nebo lasturami, většinou seřazenými do skupin po pěti. Při tomto způsobu numerace se užíval jeden číselný znak – čárka, zářez, uzel a podobně, který značil číslo 1. Opakováním čárky, zářezu nebo vrubu se dalo zapsat číslo větší než 1. Při větších číslech se čárky sdužovaly do skupin po pěti, čímž se dosáhlo toho, že zápis byl přehlednější.

Počítání na prstech, po pěti a po deseti, se vyvinulo až na jistém stupni společenského vývoje. Počet deseti prstů na rukou dal základ dnešnímu způsobu zapisování čísel. Jeden z nejstarších zápisů čísel je numerace Egyptanů. Byl užíván již před 5 000 lety. Starí Egyptané tvořili skupinu znaků po deseti. V této numeraci nezáleželo na tom, v jakém pořadí byly znaky uspořádány. Šlo o tak zvanou nepoziční číselnou soustavu - nezáleželo na pozici znaku. Egyptané nepotřebovali znak pro nulu. Znak pro jedničku představoval měřicí tyč. Znak pro desítku podkovu. Znak pro stovku stočený provaz nebo svinutý list palmy. Znak pro tisíc lotosový květ, symbol řeky Nilu, kterému Egypt věděl za svůj život. Znakem deseti tisíc byl prst. Znakem pro sto tisíc pulec, protože v Nilu

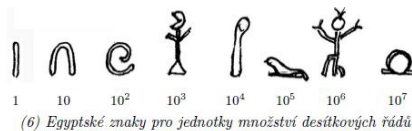
bylo po záplavách tisíce pulců. Znak pro milión představoval žasnoucího muže.

V historii se lze setkat i s

dalšími zápisy. U některých i záleželo na pozici znaků a proto šlo o poziční zápis. Náš dnešní zápis arabskými číslicemi (často se uvádí indickými číslicemi) je poziční, neboť záleží na pozici znaku. Numerace Mayů byla založena na základu 20. Základ 20 vznikl patrně proto, že

(1) Věstonická vrubovka (stáří 28 tis. let)

použili všechny prsty na rukou a nohou. Bylo teplo, tak asi chodili Mayové bosí.

7

$$ab + a + b = 524$$

$$cd + c + d = 104$$

Simplifier

$$\sqrt{2} + \sqrt{3} + \sqrt{4}$$

$$\sqrt{2} + \sqrt{3} + \sqrt{6} + \sqrt{8} + \sqrt{10}$$

$$25^x = 125$$

$$x^2 = ?$$

Naše krásné zámky a hrady - znáte je?

Dnešní téma těžké - ale určitě si poradíte

Upozornění na knihu: Čtení o hradech, zámcích a městech (Eduard Petiška)

Autor provází českou historií a ukazuje život našich předků v okamžicích slávy i utrpení. Pověsti a příběhy vázané na konkrétní místa jsou řazeny chronologicky tak, jak se vyvíjely dějiny naší země od bájných dob kněžny Libuše až po vládu Jiříka z Poděbrad. Na smrt Jiřího z Poděbrad navazuje druhá část knihy dalšími historkami z království českého. Autor vypráví příběhy z rudolfínské doby, o Bílé hoře i o třicetileté válce až do novověku, kdy došlo v polovině 17. století na našem území k selským bouřím.

Časopis - blog pro rodinu, přátele a známé
ZDARMA
vychází nepravidelně asi jednou měsíčně
vydává PRUH Soft Litoměřice

email: pavelhruby03@gmail.com
web: www.phrub.cz
fb: <https://www.facebook.com/pavelhruby03>

kompilace obsahu Wikipedie, WWW
stránky
grafické programy IrfanView 64, InkScape
1.3, Gimp 2.10.22, inPixio Photo Studio 12
Ultimate, DALL-E, Krita aj.
vyrobno v programu Scribus 1.6.3

Možnost zaslání časopisu ve formátu PDF
e-mailem. Zájemci pište na můj e-mail.
1. únor 2025
© PRUH Soft 2025

Pověsti

Jaroměřice nad Rokytnou
Do zámecké studny v Jaroměřicích nad Rokytnou chodívali odpradávná pro vodu lidé z celého širého okolí. Jednoho dne se zde ale k moci dostal správce, který jim to zakázal. Trest za jeho nevraživost na sebe nenechal dlouho čekat. Voda ze studny se nadobro ztratila a tak nyní i zámeční páni museli nechat pro vodu posílat až k vzdálenému prameni.

Když zanedlouho poté kolem zámecké studny dováděly děti, stala se zvláštní věc. Jednomu z chlapců do ní spadla čepice a když hoch kousek do útrob studny sešplhal, zjevil se před ním zlatý kohout. Čepici chlapci pomohl najít a navrch ho ještě obdaroval několika zlatáky. Jakmile se o tom dozvěděl chamtivý správce, také on s vidinou bohatství sestoupil do studny. Kohout se mu opravdu zjevil, k velkému zděšení správce si to s ním ale místo zlatáků zamířil rovnou do pekla. Do studny se poté navrátila voda, která opět sloužila všem.

UVÁDĚNÍ PŘÍBĚHŮ NA PRAVOU MÍRU

Naše kancelář zkontrolovala na místě, zda pověst odpovídá historické pravdě. Zjistili jsme, že se nejednalo o studnu, ale o nádrž cca 5m hlubokou, do které byly voda přiváděna rourou o průměru 6cm. Kohout, který spadl do sudny tuto rouru ucpal a po vybrání zbylé vody vesničany se na dně studny objevily staré neplatné rezaté mince, které tam naházeli turisté. Clapec se jmenoval Quido a byl retardovaný. Čepici do studny hodil, aby zjistil, zda tam je ještě nějaká voda. Správce mu vynadal a přinutil ho do nádrže sestoupit po instalovaném žebíku se slovy, že mu tady nějaký spratek bordel dělat nebude. Pítmec Quido zapomněl na čepici, zaujali ho mince. Správce poté do nádrže vlezl a odstranil chciplého kohouta z potrubí, sebral čepici a vyčistil dno nádrže. O pekle se nikdo ze svědků nezmiňoval jen možná v souvislosti se sdělením správce, že vesničům udělá ze života peklo, pokud do nádrže budou ještě zase něco házet.

ÚNOR

Únor je měsíc, který často přichází jako tichý, chladný zástupce zimy. Je to období, kdy příroda stále spí pod sněhovou pokrývkou, ale zároveň už cítíme první náznaky přicházejícího jara. Je to měsíc, který spojuje to nejlepší z obou světů – zimní klid i jarní naději.

Únor, měsíc tichý, měsíc sněhu, v srdci zimy ukrýváš zázrak. Tvůj dech je chladný, ale ve stínu, v srdci teplo – první zárodek jara. Na tvých sněhových polích spí vše, ale pod bílým pláštěm, kdo ví, co roste. Vtiskneš nám tajemství mrazivých nocí, a přitom v nás probouzíš sny o slunci. Tvé dny jsou krátké, noci dlouhé, ale v tvých tmách se rodí první naděje. Únor, měsíc mlčenlivý, v tobě je krása zima i jara v srdci.

AI MONICA

Ú N O R 2 0 2 5																	20 prac. dnů					
5													07:31 16:58	Sobota 1	09:00 20:52	07:30 16:58	Neděle 2	09:14 22:16				
6	07:28 16:59	Pondělí 3	09:29 23:42	07:27 17:01	Úterý 4	09:45 ++:++	07:25 17:03	Středa 5	10:05 01:08 09:02	07:24 17:05	Čtvrtek 6	10:32 02:34	07:22 17:06	Pátek 7	11:11 03:57	07:20 17:08	Sobota 8	12:03 05:09	07:19 17:10	Neděle 9	13:11 06:04	
7	07:17 17:11	Blažej Pondělí 10	14:27 06:44	07:15 17:13	Jarmila Úterý 11	15:47 07:13	07:13 17:15	Dobromila Středa 12	17:05 07:33 14:53	07:12 17:17	Vanda, Samanta Čtvrtek 13	18:19 07:49	07:10 17:18	Veronika, Berenika Pátek 14	19:31 08:02	07:08 17:20	Milada Sobota 15	20:40 08:13	07:06 17:22	Apolena Neděle 16	21:49 08:24	
8	07:04 17:23	Mojmír Pondělí 17	22:59 08:35	07:03 17:25 11:08	Božena Úterý 18	—:— 08:48	07:01 17:27	Slavěna, Slávka Středa 19	00:09 09:04	06:59 17:29	Věnceslav, Věnceslava Čtvrtek 20	01:22 09:28 18:33	06:57 17:30	Valentýn, Valentýna Pátek 21	02:34 09:55	06:55 17:32	Jiřina Sobota 22	03:42 10:35	06:53 17:34	Ljuba Neděle 23	04:41 11:31	
9	06:51 17:35	Miloslava Pondělí 24	05:29 12:42	06:49 17:37	Gizela Úterý 25	06:03 14:03	06:47 17:39	Patrik Středa 26	06:29 15:30	06:45 17:40	Oldřich Čtvrtek 27	06:48 16:58	06:43 17:42	Lenka, Eleonora Pátek 28	07:05 18:25 01:45							

KRÁLOVSKÉ MĚSTO LITOMĚŘICE

Více na www.litomerice.cz